

Souhrnné vyhodnocení výsledků programů VaVaI ukončených v roce 2011 – návrh možných opatření

Materiál k souhrnnému vyhodnocení výsledků programů výzkumu, vývoje a inovací ukončených roku 2011 se projednával již na 279. zasedání Rady pro výzkum, vývoj a inovace (dále jen „Rada“) dne 25. ledna 2013. Dle druhého bodu usnesení¹ vypracoval sekretariát podklad, který se zabývá rozbořem ukončených projektů bez uznaného a bodově ohodnoceného výsledku a možných sankcí.

Materiál „Návrh opatření pro vyhodnocení výsledků programů výzkumu, vývoje a inovací“ byl předložen na 280. zasedání Rady dne 22. února 2013. Sekretariát provedl verifikaci výsledků v podkladu dle požadavku Rady. Rada vzala „Souhrnné vyhodnocení výsledků programů VaVaI ukončených v roce 2011 – návrh možných opatření“ na vědomí.

Z celkového počtu 15 hodnocených programů účelové podpory ukončených roku 2011 bylo 13 hodnoceno Radou a 2 programy hodnoceny MŠMT, které byly řešeny v působnosti různých poskytovatelů. U programu 1N (15 projektů; viz tabulka 2), patřícího do Národního programu výzkumu I, se nepředpokládaly bodované výsledky, neboť tento program byl koncipován jako program infrastrukturní povahy. Projekty administrované v rámci 11 programů byly zadávány prostřednictvím veřejných soutěží ve výzkumu, vývoji a inovacích a projekty v rámci 4 programů se realizovaly na základě veřejných zakázek ve výzkumu, vývoji a inovacích.

Ze 13 programů hodnocených Radou bylo identifikováno 82 projektů bez uznaného a bodově ohodnoceného výsledku (viz příloha č. 1).

V gesci MŠMT byly hodnoceny Národní program výzkumu a Národní program výzkumu II. Z informačního systému výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „IS VaVaI“) bylo zjištěno, že bez uznaného a bodově ohodnoceného výsledku skončilo 93 projektů (viz příloha č. 2).

Možnosti nápravy neuspokojivé situace

1) Využití legislativních opatření

- a) Poskytovatel může využít ustanovení § 14 odst. 4 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, podle kterého „(4) při nedodržení povinností stanovených tímto zákonem nebo při nedodržení podmínek rozhodnutí o poskytnutí podpory ... nebo při porušení závazku ze smlouvy o poskytnutí podpory nebo smlouvy o využití výsledků ze strany příjemce poskytovatel může vyloučit návrh projektu příjemce z veřejné soutěže ve výzkumu vývoji a inovacích po dobu až 3 let ode dne, kdy bylo toto porušení prokázáno nebo kdy ho písemně uznal.“.

Z uvedeného textu tedy vyplývá, že poskytovatel má zákonné prostředky, jak zjednat nápravu a v případě jasných porušení zákona, např. neoprávněné využití dotace, nedodržení projektu (který je součástí smlouvy/rozhodnutí o poskytnutí podpory).

Vytvoření seznamu „hříšníků“ je velmi účinným nástrojem pro budoucnost. Lze jej však použít pouze v případě, že příslušný příjemce využívá účelové podpory opakovaně. Takový seznam však nemůže být využíván jinými poskytovateli účelové podpory, neboť ze znění § 14 odst. 4 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního

¹ Rada ukládá zpravodaji a sekretariátu Rady, aby zajistili důkladné ověření výsledků a navrhli Radě do příštího 280. zasedání Rady dne 22. února 2013 příslušná opatření.

vývoje a inovací vyplývá, že takto postupuje pouze poskytovatel, v jehož působnosti k pochybení došlo.

- b) Poskytovatel může samozřejmě využít i dalších možností. Např. v případě, že vyhodnotí situaci jako „neoprávněné použití dotace“ podle rozpočtových pravidel, může zahájit řízení o odnětí dotace a věc předat finančnímu úřadu v místě sídla příjemce.
- c) Rada může využít ustanovení § 14 odst. 5 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, podle kterého „(5) v případě, že jsou do informačního systému výzkumu, vývoje a inovací předány údaje, které neodpovídají definici datových prvků a které ovlivní výši poskytnuté podpory, provozovatel je ze systému odstraní a na tuto skutečnost upozorní Radu pro výzkum, vývoj a inovace, která v návrhu výdajů na výzkum, vývoj a inovace na následující pětileté období pro příslušného poskytovatele výši výdajů sníží, a to každoročně až o 100 % objemu podpory, která měla být podle těchto nesprávných údajů na daný rok poskytnuta. ...“.

Rada tedy má nástroj na řešení situace, kdy dojde ke zjevnému porušení zákonných povinností.

2) Nelegislativní nástroje

a) Zveřejnění

Poskytovatelé i příjemci, kteří předali do CEP hodnocení „uspěl“ u projektů bez vykázaného výsledku, budou jmenovitě uvedeni v materiálu Souhrnné vyhodnocení výsledků programů pro výzkum, vývoj a inovace ukončených v daném roce.

b) Úprava výdajů rozpočtových kapitol poskytovatelů

Rada může rovněž zohlednit porušení povinnosti předávat správné údaje do IS VaVaI při přípravě návrhu výdajů státního rozpočtu a poskytovatelům, u kterých dochází ve větším počtu případů porušení povinnosti předávat pravdivé údaje od IS VaVaI, a upravit celkovou výši účelových výdajů příslušného poskytovatele.

U poskytovatelů, kteří již nemohou poskytovat účelovou podporu, nelze již prakticky žádná opatření přijmout.

3) Úprava automatických kontrol IS VaVaI

Rada může zvážit zavedení preventivních opatření, která buď nedovolí poskytovatelům předat do IS VaVaI nesprávné nebo neúplné údaje nebo je na nebezpečí předání nesprávných nebo neúplných údajů upozorní. Pravděpodobnost předání nesprávných nebo neúplných údajů o výsledcích ve vztahu k projektům bude avizována např. v průvodce k předávaným údajům. Bude zavedena kontrola, která upozorní poskytovatele po předání výsledků do CEP na nezbytnost odevzdání výsledků do evidence RIV.

4) Úprava smluv/rozhodnutí o poskytnutí podpory

Rada doporučuje, aby poskytovatelé při formulování smluv/rozhodnutí při poskytnutí podpory zohlednili zakotvení sankcí při nedodržení stanovených povinností. Tímto postupem si poskytovatel zajistí dostatečné právní nástroje na vymáhání informací o výsledcích od příjemců. Poskytovatelé by rovněž měli zvážit možnost, že budou v návrzích projektů vyžadovat specifikaci typů očekávaných výsledků.